

Ieder kind moet toegang tot een schooltuin, vinden ze in Nijmegen: zelf tuinieren is namelijk ook gezonder eten

Alle kinderen een schooltuin. Het is een boodschap die in Nijmegen al langer klinkt. Want een kind dat zelf groenten teelt, eet gezonder. Toch heeft maar een beperkt aantal basisscholen in Nederland een moestuin. Tijd voor actie, zo klinkt het.

Mac van Dinther, De Volkskrant 4 juli 2019, 17:57

Leerlingen van de Nijmeegse basisschool De Wielewaal op de oogstdag van hun schooltuin. Beeld Marcel van den Bergh / de Volkskrant

In schooltuin de Wielewaal steekt leerkracht/vrijwilliger Clemens Thonen (47) de riek in de grond bij een plant met groene blaadjes. Als hij de kluit optilt, komt er een handvol puntgave bruine knollen onder tevoorschijn. ‘Oooh!’, roepen de schoolkinderen die om hem heen staan, de stemmetjes vervuld van ontzag. Het is een leermomentje: zo groeien aardappelen dus. [De moderne mens is vervreemd van zijn eten, zei hoogleraar voedseltechnologie Tiny van Boekel onlangs nog in de Volkskrant.](#) Die onwetendheid maakt ons

onzeker en draagt ertoe bij dat we de verkeerde keuzes maken: te veel kant-en-klaar eten, te veel zoet en vet. Te weinig verse groente.

We moeten leren meer groenten te eten. En hoe kun je dan beter beginnen dan door kinderen te leren hun eigen groenten te verbouwen, zegt Annerie Rutenfrans (59). ‘Als je groente zelf hebt gezaaid en je hebt ervoor gezorgd, dan wil je het ook eten.’ Rutenfrans is organisator van een conferentie over schooltuinen die vrijdag in Nijmegen wordt gehouden met als doel kinderen in Nederland groene vingers te laten krijgen. ‘Het is belangrijk dat kinderen weten waar ons eten vandaan komt’, zegt Rutenfrans. om dat te leren zou ieder kind toegang moeten hebben tot een schooltuin.

Zoals de Wielewaal, aan de rand van de Ooijpolder bij Nijmegen, waar het vandaag oogstdag is. Kinderen van groep zes van basisschool de Buut in Nijmegen-Oost hebben boodschappentassen meegenomen om hun opbrengst van het land te halen. ‘Alles mag eraf’, benadrukt Thonen.

180 kinderen van zes basisscholen uit Nijmegen hebben hier een eigen moestuintje van 4,5 vierkante meter dat ze sinds april zelf hebben bewerkt. Elk tuintje heeft een eigen naambordje. Anna van 10 plukt de laatste tuinbonen. Naast haar oogst Linn aardappelen. Vince heeft een prachtige spitskool staan. Bieten zijn er ook. ‘Als je die eet krijg je roze plas’, waarschuwt Thonen.

Vanaf een bankje aan de zijkant kijkt Rutenfrans toe met een grote glimlach op haar gezicht. Zij was een van de oprichters van de Wielewaal die volgend jaar tien jaar bestaat. Omdat ze het belangrijk vindt dat kinderen meemaken hoe één pootaardappeltje kan uitgroeien tot een plant die een bord piepers oplevert. ‘Die wonderbaarlijke vermenigvuldiging, dat is wat je als kind onthoudt.’

Rutenfrans, bioloog en adviseur ‘duurzaamheidseducatie’ met haar bureau Beleef & Weet, heeft vorig jaar [onderzoek gedaan naar het effect dat schooltuinen hebben ophet gedrag van leerlingen](#). Daaruit bleek dat kinderen die zelf hebben getuinierd groenten beter herkennen en ook geneigd zijn meer

groenten te eten. ‘Ik sprak een vader die zei: sinds mijn zoontje een moestuin heeft, eet hij groente.’

Elk tuintje heeft een eigen naambordje. Beeld Marcel van den Bergh / de Volkskrant.

6.700 basisscholen

Hoeveel scholen in Nederland een moestuin hebben is niet te achterhalen. Rutenfrans schat dat het er zo'n 460 zijn. Op 6700 basisscholen is dat een bescheiden aantal. Dat moeten er veel meer worden, vindt [Simon Groot \(84\)](#), [de eerste Nederlander die dit jaar de prestigieuze World Food Prize won met zijn werk in zaadveredeling voor groenten.](#)

Groot is een van de sponsors en initiatiefnemers van de conferentie. ‘Kinderen zijn de consumenten van de toekomst’, zegt hij. ‘Het is belangrijk dat we ze zo vroeg mogelijk bij het gezonde product brengen. Gezondheid begint bij beter eten.’ Groot vindt dat er nationaal beleid moet komen om schooltuinieren te stimuleren. Dat is er nu niet; de aanpak verschilt per gemeente. Amsterdam bijvoorbeeld steekt jaarlijks ruim vier miljoen in het onderhoud van zijn honderd jaar oude schooltuincomplexen. Ook in

Rotterdam wordt het tuinieren door schoolkinderen fors gesubsidieerd. Maar in veel andere steden moeten scholen het zelf bekostigen. Tjeerd de Groot, lid van de Tweede Kamer voor D66, diende twee jaar geleden een voorstel in bij minister Carola Schouten van Landbouw om alle basisscholen in Nederland aan een moestuin te helpen. Het plan kon op bijval rekenen. ‘Maar er is te weinig mee gebeurd’, zegt hij nu.

Nederland geeft jaarlijks tientallen miljarden uit om mensen beter te maken, benadrukt De Groot. ‘Terwijl een goede gezondheid begint met meer bewegen en beter eten. Als je een kind gezond leert eten is dat een cadeau voor het leven.’

Te dik

Kinderen worden verleid door zoetigheden en frisdrank, signaleert World Food Prize-winnaar Groot. Van de kinderen tussen de 4 en de 17 jaar is bijna 12 procent te dik. Daarom wordt het volgens hem tijd voor een structurele aanpak van schooltuinen. ‘We moeten fondsen organiseren en een kennisplatform oprichten om te zien wat het beste werkt om kinderen enthousiast te maken.’ Dat is volgens Groot ook een taak voor de land- en tuinbouw. ‘Dit zijn hun toekomstige afnemers.’

In Molenhoek, een dorpje in Noord-Limburg, is die boodschap al aangekomen. De kinderen van basisschool de Grote Lier hebben een hoekje toegewezen gekregen op volkstuincomplex Middelwaert, aan de oever van de Maas. Maaïke (9), Quentin (10), Esmée (10) en Sascha (9) komen hier elke woensdag om hun tuintjes te verzorgen. Hier gaat dat in gezamenlijkheid, in groepjes van vier leerlingen. ‘Dit zijn sugar snaps’, wijst Quentin naar een hoge struik met groene peulen. Daaronder staan rode bietjes, wortels en boontjes in keurige rijen.

In het tuintje van Sascha staan courgettes. ‘Het is leuk om iets te planten en te zien hoe het groeit’, vindt ze. Overigens vinden de meisjes het over het algemeen leuker dan de jongens. Wat ook fijn is, zegt Esmée: het is even geen school. ‘Anders zit je de hele dag met rekensommen in je hoofd.’